

Dopning

Dopning kan ske på flera sätt. Antingen genom att till exempel använda ett centralstimulerande preparat för att orka träna mer, eller genom att stimulera muskeltillväxten med hjälp av anabola androgena steroider (AAS), eller tillväxthormon.

Anabola androgena steroider, AAS, kallas ofta bara för anabola steroider och är ett syntetiskt framställt hormon som liknar testosteron (manligt könshormon). Steroiderna har utvecklats för att ge anabola (proteinuppbyggande) effekter och androgena (förmanligande) effekter.

Inom sjukvården använder man sällan AAS. Det är framför allt vid underproduktion av manliga könshormoner, vid svår benskörhet hos äldre människor samt vid vissa svårare sjukdomar. I stället är det illegala användare som står för den största delen av konsumtionen. I stor utsträckning rör det sig om idrottare och kroppsbyggare som tar preparaten för att förbättra sina resultat, men även andra missbrukar AAS.

AAS finns som tabletter, injektionspreparat och plåster. Vanligt förekommande tabletter är Thai- eller ryssfemmor och Winstrol. Tabletterna kan alla variera i form, färg och styrka. Deca-Durabol (nandrolone) och Sustanon (testosterone) är de vanligaste injektionspreparaten.

Så här påverkas kroppen

Effekter på psyket

Vredesutbrott och aggressivt beteende är vanligt hos AAS-missbrukare. Beteendet skrämmer och skadar ofta både omgivningen och dom själva. Under och efter perioder av AAS-missbruk kan man också drabbas av nedstämdhet, depression, ångest, oro och sömnstörningar.

Levern och hjärtat

Levern påverkas hos alla som tar AAS. Långvarigt intagande kan ge blodcystor i levern och såväl ofarliga som dödliga tumörer kan utvecklas. AAS kan också ge förändrade blodfettvärden som ökar kalkavlagringar i blodkärlen, vilket i sin tur kan leda till höjt blodtryck, hjärtinfarkt och slaganfall (stroke).

Acne

Missbruk av AAS kan ge svårartad acne eller förvärra redan existerande acne.

Tillväxten stannar

Tillväxtzonerna i benen riskerar att slutas tidigare på grund av AAS, vilket kan orsaka att tonåringar som inte är färdigutvecklade stannar i växten.

Speciella biverkningar på killar:

Den som använder AAS får snabbt en ökad muskelmassa och går upp i vikt. Kroppen ser bullig och uppblåst ut på grund av vätskeansamling i musklerna. Ansiktet blir svullet.

I början kan av en missbruksperiod kan könsdriften öka något för att sedan avta och i vissa fall försvinna helt. Potensproblem är en vanlig biverkning. AAS gör att testiklarna tillbakabildas och att den normala spermieproduktion eller könsdriften riskerar att inte komma tillbaka. En annan vanlig biverkning för män är att bröstkörtlarna växer. Det är ofta smärtsamt och går sällan tillbaka av sig självt utan måste opereras. Prostatakörteln kan bli både inflammerad och förstörd, vilket kan leda till potensproblem, cancer och svårigheter med att kissa.

Speciella biverkningar på tjejer:

Då det är mycket färre kvinnor än män som använder AAS är kunskapen om skadeverkningarna på

kvinnokroppen mer begränsad. Det har dock visat sig att menstruationsrubbingar, förstoring av clitoris och en maskulinisering av kroppen med basröst och ökad behåring i ansiktet och på kroppen förekommer. En kvinna som använder AAS under graviditeten riskerar att skada barnet.

Läkemedel och kosttillskott

Tillväxthormon

Tillväxthormon är numera syntetiskt framställt och används inom sjukvården på barn med risk för kortväxthet eller vid skada på hypofysen (organ som hormoner påverkar bland annat tillväxten i kroppen), exempelvis en tumör. Missbruk av tillväxthormon kan ge en rad skadliga effekter som allergiska reaktioner, muskelsmärter, ledvärk, diabetisliknande förändringar och ökat tryck i hjärnan. Fall har rapporterats av blodcancer och akromgali (en sjukdom som ger onormal tillväxt på bland annat händer, fötter och inre organ).

Den som tar tillväxthormon framställt på gammaldags vis, riskerar att bli smittad av överförbara sjukdomar som Creutzfeldt-Jacob's sjukdom (Galna kosjukan). Läkemedel som säljs på den illegala marknaden är inte kontrollerade och det går därför inte att känna sig säker på vad de innehåller. Mängden potenta och delvis farliga läkemedel som används av missbrukare är stor.

Kosttillskott

Kosttillskott används normalt i samband med träning då många tror att vanlig kosthållning inte är tillräcklig för att ge önskade träningsresultat och förse kroppen med nödvändig energi. I själva verket är en sund och bra kosthållning men än tillräckligt i de allra flesta fall. Det förekommer också fall där preparaten visat sig innehålla otillåtna och farliga substanser.

Dopning och lagen

Sedan den 1 juli 1992 finns en speciell lag, Lag (1991:1996) om förbud mot vissa dopningsmedel.

Lagen gäller för:

1. Syntetiska anabola steroider, AAS.
2. Testosteron och dess derivat.
3. Tillväxthormon.
4. Kemiska substanser som ökar produktion och frigörelse av testosteron och dess derivat eller av tillväxthormon.

Enligt lagen är det förbjudet att föra in preparaten i landet, överlåta dem till andra, förvärva dem i överlåtelssyfte, tillverka dem, sälja dem, inneha och använda dem (undantag gäller om preparatet används för medicinskt eller vetenskapligt ändamål). Den som bryter mot lagen straffas med böter eller fängelse upp till fyra år.

Länkar

Dopingjouren är en rikstäckande telefonrådgivning dit du kan ringa anonymt med dina frågor om dopning. Läs mer på www.dopingjouren.se

Idrottens dopningsregler

Enligt idrottens regler riskerar den som blir fälld för dopning att bli avstängd från all tävlingsverksamhet upp till två år. Läs mer på www.rf.se

Dopningspreparat även kallat för:

AAS, Anabola androgena steroider, Clenbuterol, Deca – Durabol, Dianabol, Primobolan, Ryssfemmor, Somatropin, Sustanone, Trienbolone, Winstrol

Källa:

CAN, Centralförbundet för alkohol och narotikaupplysning